

Όνειρα που συνδέονται με βιωμένες δοκιμασίες

/ [Πεμπτουσία· Ορθοδοξία-Πολιτισμός-Επιστήμες](#)

Κλείνει σήμερα το πρώτο μέρος της μελέτης του κ. Δημήτρη Τσιολακίδη για τη θεολογική εξέταση της φροϋδικής ανάλυσης των ονείρων (προηγούμενη δημοσίευση: <http://bitly.com/1gYkmXH>) με τα όνειρα που σχετίζονται με τις εξετάσεις και με μία ανασκόπηση όσων παρατέθηκαν μέχρι τώρα.

Πηγή: [wikimedia commons](#)

20. ΤΑ ΟΝΕΙΡΑ ΠΟΥ ΣΧΕΤΙΖΟΝΤΑΙ ΜΕ ΤΙΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ

Πρόκειται επίσης για τυπικά όνειρα. Στην ενότητα αυτή γίνεται νύξη για τον εφιάλτη της αποτυχίας που απειλεί τους μαθητές της μέσης εκπαίδευσης, ή τους φοιτητές στη διάρκεια της εξεταστικής περιόδου. Το κατάλοιπο αυτού του εφιάλτη εμφανίζεται εντονότερα στη δεύτερη ομάδα. Στο ονειρικό περιεχόμενο τα υποκείμενα «θα πρέπει να ξεπεράσουν ένα δύσκολο διαγωνισμό και αντιτείνουν μάταια στον ύπνο τους πως είναι από χρόνια τώρα γιατροί, καθηγητές ή δημόσιοι υπάλληλοι.»[108] Αναμνήσεις των τιμωριών της παιδικής ηλικίας ξυπνούν με το γεγονός απαιτητικών στιγμών της περιόδου των σπουδών, και δη των διπλωματικών εξετάσεων. Με το πέρας των σπουδών παύει και η απειλή της τιμωρίας.

Ο Φρόυντ υιοθετεί την παρατήρηση ενός συναδέλφου του που διέκρινε πως «το όνειρο των διπλωματικών εξετάσεων το έβλεπαν μόνο άνθρωποι που είχαν επιτύχει και όχι εκείνοι που είχαν αποτύχει», και εντοπίζει αυτό το όνειρο να εμφανίζεται όταν έχουμε να επιτελέσουμε κάτι σπουδαίο, και συμβαίνει να κυριαρχεί ο φόβος της ενδεχόμενης αποτυχίας. Το γεγονός το παρομοιάζει με την αναζήτηση στο παρελθόν κάποιου παραδείγματος που δε δικαιολογεί ανησυχία. Ο

ψυχισμός της εγρήγορσης παρεξηγεί το περιεχόμενο του ονείρου. «Η αγωνία που αποδίδουμε στο όνειρο προέρχεται από τα κατάλοιπα της εγρήγορσης.»[109]

Κατόπιν ο Φρόυντ αναφέρει παραδείγματα τα οποία επαληθεύουν αυτή την εξήγηση, και τονίζει τη βεβαιότητά του πως η ερμηνεία των ονείρων των εξετάσεων είναι δυσχερής και απαιτεί την ανάλυση πλήθους παραδειγμάτων ώστε να γίνει κατανοητή. Εδώ οφείλουμε να σημειώσουμε την παρατήρησή του ότι τα ονειρικά συναισθήματα είναι ισοδύναμα των εντυπώσεων με ανάλογη ένταση που βιώνουμε κατά την εγρήγορση, (συναισθήματα χαράς ή λύπης είναι πραγματικά).

21. ΓΕΝΙΚΕΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

Ανακεφαλαιώνοντας αναφέρουμε ότι το όνειρο μας επηρεάζει περισσότερο με το θυμικό του αποτύπωμα και όχι τόσο με το περιεχόμενο των εικόνων του. Η παράσταση στο όνειρο είναι το αποτέλεσμα πολλών μεταλλάξεων που έχει υποστεί το ονειρικό υλικό, και το ασυνείδητο είναι η μήτρα από την οποία εκρέει το αδάμαστο περιεχόμενο της ψυχής.

Ο Φρόυντ αναζητά τις σχέσεις μεταξύ έκδηλου και λανθάνοντος περιεχομένου, και ψάχνει το μηχανισμό με τον οποίο οι σκέψεις του λανθάνοντος περιεχομένου δημιουργούν το έκδηλο. Οι σκέψεις αυτές αντανakλούν τη συσσώρευση εμπειριών και παραστάσεων, αλλά και επιθυμιών που έχουν αποθηκευτεί στο στρώμα του ασυνείδητου, και συνθέτουν το υλικό του. Σαφώς αποτελούν τα δεδομένα του ψυχικού οργάνου και σε καμία περίπτωση δεν είναι αυθαίρετα προϊόντα. Επίσης πρέπει να σημειώσουμε τη διαπίστωση του Φρόυντ, ότι κάθε ανάλυση ονείρου φέρνει στην επιφάνεια επιθυμίες της παιδικής ηλικίας, πράγμα που τον ώθησε στη διατύπωση της θεωρίας για την παιδική σεξουαλικότητα. Το όνειρο λοιπόν έρχεται με παραισθητικό τρόπο να πραγματώσει επιθυμίες.

Ο Φρόυντ αναγνωρίζει στις σκέψεις και στο περιεχόμενο δύο διαφορετικές εκθέσεις του αυτού πράγματος, ή άλλως το περιεχόμενο του ονείρου ως δευτερότυπο των ονειρικών σκέψεων που έχουν μεταφραστεί, και καταγίνεται με το μοτίβο κατασκευής τους. Διακρίνει επίσης πως οι διανοητικές πράξεις του ονείρου δεν αποτελούν την παράσταση μιας διανοητικής πράξης που κάνει το όνειρο, αλλά είναι μέρος των « ψευδοσκέψεων» του ονείρου που δεν είναι τίποτε άλλο παρά η αντανάκλαση των σκέψεων που το προκάλεσαν. Τα όνειρα κατά τον Φρόυντ καθρεφτίζουν την προσωπικότητά μας και είναι άκρως εγωιστικά.

Αντιπροσωπευτικό παράδειγμα που στηρίζει αυτή τη θέση αποτελεί η διεργασία της ταυτοποίησης όπου οι ενέργειες ενός ξένου προσώπου στο όνειρο κρύβουν πίσω τους το εγώ μας. Το εγώ μας μπορεί να καλύπτεται και σε περισσότερα από

ένα πρόσωπα, πράγμα που εξυπηρετεί τη διαφυγή από την εποπτεία της λογοκρισίας. Με την έκθεση της παραπάνω διεργασίας ολοκληρώνουμε τη μελέτη μας στον κορμό του Φροϋδικού έργου και την καταγραφή των συμπερασμάτων του για τα στοιχεία που προκαλούν και συνθέτουν το ονειρικό γεγονός, όπως επίσης και συμπεράσματα που αφορούν στις ιδιομορφίες του ονειρικού φαινομένου, αλλά και τον τρόπο λειτουργίας του.

Οφείλουμε να προσθέσουμε ότι η ερμηνευτική προσέγγιση του Φρόυντ δεν εξασφαλίζει χώρο για τη δράση κάποιας μεταφυσικής αρχής, ούτε προϋποθέτει τη θεϊκή μεσολάβηση στην εμπειρία του ονείρου. Για τον ίδιο είναι ένας γρίφος και αντιτάσσεται στους προκατόχους του που επιχείρησαν να το ερμηνεύσουν σαν μια απεικόνιση ενός απλού σχεδίου εκτρέποντας με τον τρόπο αυτό το νόημα και την ουσία του.

[Συνεχίζεται]

[108] Αυτόθι σ.214

[109] Αυτόθι σ.215